

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4CdoVP/7/2026
Identifikačné číslo spisu:	8224201011
Dátum vydania rozhodnutia:	24.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8224201011.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne G. U., narodenej X. Z. XXXX, F. Z. - S., S. XXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Jaroslavom Kapešom, Liptovský Mikuláš, Štúrová 4330/31, proti žalovanému Z. A. U., narodenému XX. A. XXXX, C., Ľ.Á. XX, o vydanie hnutelnej veci a o zaplatenie 1.000 eur, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1C/14/2024, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. augusta 2025 sp. zn. 7Co/16/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. novembra 2024 č. k. 1C/14/2024 - 57 žalobu zamietol a žalovanému nepriznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 149 a nasl. Občianskeho zákonníka a vecne tým, že vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej medzi stranami nebolo sporné, že rebrík tvoriaci predmet sporu bol zakúpený za trvania manželstva sporových strán do ich bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré zaniklo 11. septembra 2015 právoplatnosťou rozhodnutia súdu o rozvoze ich manželstva. Rovnako nebolo sporné ani to, že tento rebrík sa v súčasnosti nachádza v dispozícii žalovaného. Spornou bola otázka vlastníckeho práva k rebríku, ktorého vydania sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému. Žalobkyňa sa dovoľavala svojho výlučného vlastníckeho práva k spornému rebríku tým, že ako bývala manželka žalovaného po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov vec z bezpodielového spoluvlastníctva užívala výlučne ako vlastníč pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti. Žalobkyňa v konaní opakovane poukazovala na to, že predmetný rebrík sa po celý čas od jeho nadobudnutia do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a aj po jeho zániku nachádzal do 24. júna 2023 (kedy malo dôjsť bez súhlasu žalobkyne k jeho odňatiu žalovaným) v žalobkyni patriacej hospodárskej budove v obci K.. Žalovaný uvedené skutkové tvrdenia žalobkyne účinne poprel, keď uviedol, že predmetný rebrík bol nadobudnutý do domácnosti sporových strán (tak ako to uviedla sama žalobkyňa v podanej žalobe) a nie na jeho užívanie v sade v obci K., pričom z výpovede žalovaného vyplynulo ako uvedený rebrík užíval a tiež to, kde sa mal po zániku bezpodielového spoluvlastníctva so

žalobkyňou sporný rebrík nachádzať. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa napriek tomu, že žalovaný jej tvrdenia ohľadom užívania výsuvného hliníkového rebríka účinne poprel, nepredložila súdu žiadne dôkazy, ktorými by podporila svoje tvrdenie o tom, že rebrík po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov užívala výlučne ako vlastníka pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti, a to počas obdobia najmenej troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čím by bolo preukázané, že jej svedčí vlastnícke právo k uvedenej hnuťelnej veci v zmysle § 149 ods. 4 OZ. Súd prvej inštancie dal do pozornosti, že civilné sporové konanie je ovládané prejednávajúcou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňu nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednávanej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa v konaní vo vzťahu k uplatnenému nároku na vydanie veci ako jediný relevantný dôkaz predložila dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov z 21. marca 2016, z ktorého však súd dospel len k záveru o tom, že predmetný rebrík nebol predmetom vyporiadania v zmysle uvedenej dohody a vlastnícke právo k nemu mohlo vzniknúť len na základe zákonnej domnienky v zmysle § 149 ods. 4 OZ. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pokiaľ žalobkyňa mienila v konaní o vydanie uspieť, bolo jej procesnou povinnosťou preukázať, že sporný rebrík užívala výlučne ako vlastníka pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti, a to v čase po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čo však súd prvej inštancie v konaní nepovažoval za relevantne preukázané.

1.1. Pokiaľ ide o ostatné žalobkyňou predložené listinné dôkazy, k týmto súd prvej inštancie uviedol, že referencie zamestnávateľov žalobkyne nemali k predmetu sporu žiadnu výpovednú hodnotu, nakoľko sa ani okrajovo netýkali otázky vlastníckeho práva k spornému rebríku. Rovnako za irelevantné vo vzťahu k žalobkyňou uplatnenému nároku na vydanie hnuťelnej veci považoval predložené priestupkové rozhodnutia, keď rozhodnutie Okresného úradu Bardejov, odboru všeobecnej vnútornej správy sp. zn. OU-BJ-OVVS-2024/000700-010 z 3. januára 2024 sa týkalo konania o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, ktoré nemá žiaden súvis s prejednávajúcou vecou. Pokiaľ ide o rozhodnutie toho istého správneho orgánu sp. zn. OU-BJ-OVVS-2023/010684-009 z 23. októbra 2023, v tomto rozhodnutí správny orgán konštatoval, že v konaní nebolo preukázané vlastníctvo žalovanej k hliníkovému rebríku. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na obsah výsluchov vykonaných v predmetnom priestupkovom konaní, tu súd prvej inštancie uviedol, že predmetné rozhodnutie predstavuje listinný dôkaz, ktorý bol v konaní oboznámený vo vzťahu k predmetu priestupkového konania ako aj k jeho výsledku. Súd prvej inštancie mal za to, že pokiaľ žalobkyňa mienila preukazovať svoje skutkové tvrdenia okolnosťami, ktoré vnímali iné osoby - subjekty priestupkového konania vlastnými zmyslami, mohla navrhnuť ich výsluch v procesnom postavení svedka, čo však v predmetnej veci neurobila.

1.2. Aj keď žalobkyňa predložila súdu fotografie zachytávajúce rozličné predmety, súd prvej inštancie konštatoval, že z predmetných fotografií nevyplýva miesto, dátum a čas ich vyhotovenia, teda na ich základe súd nevedel verifikovať podstatné skutkové tvrdenia žalobkyne vo vzťahu k ňou tvrdenému vlastníckemu právu k hliníkovému rebríku. Rovnako mal za to, že podstatné skutočnosti ohľadom vlastníctva sporného rebríka nepreukazuje ani výzva žalobkyne na jeho vydanie adresovaná žalovanému. Súd tak na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu skutočností svedčiacich jej vlastníckemu právu k rebríku, ktorého vydania sa domáhala, preto v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú a túto zamietol.

1.3. Žalobkyňa sa okrem vydania hnuťelnej veci domáhala voči žalovanému zaplata sumy 1.000 eur a to titulom zmluvnej pokuty v zmysle čl. 5 Dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov z 21. marca 2016, ktorý nárok odvodzila od ustanovenia čl. V. Dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov z 21. marca 2016, podľa ktorého v prípade spochybnenia vyhlásenia jednej zo zmluvných strán uvedeného v tomto článku, má druhá zmluvná strana nárok na zmluvnú pokutu vo výške 1.000 eur. Súd prvej inštancie poukázal na to, že predmetné zmluvné dojednanie (ani žiadne iné ustanovenie dohody) neobsahuje úpravu žiadnej zmluvnej povinnosti, ktorej porušenie má za následok povinnosť platiť zmluvnú pokutu druhej zmluvnej strane v zmysle čl. V.

dohody, pričom žalobkyňa v konaní netvrdila a zároveň ani nepreukázala, že by sa so žalovaným akýmkoľvek spôsobom dohodla na tom, že žiadna zo zmluvných strán dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov nesmie spochybňovať vyhlásenie zmluvných strán uvedené v zmluve. Nakoľko žalobkyňa v konaní netvrdila a ani nepreukázala to, že zmluvnou pokutou bola zabezpečená určitá konkrétna zmluvná povinnosť účastníkov zmluvného vzťahu, nemohlo v danom prípade dôjsť v čl. V. Dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov k platnému dojednaniu zmluvnej pokuty, a teda žalobkyni neprináleží voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy 1.000 eur, ktorého sa domáhala titulom zmluvnej pokuty. Súd prvej inštancie záverom dodal, že aj pokiaľ by žalobkyňa v konaní preukázala existenciu dohody strán (len) o tom, že majú povinnosť nespochybňovať zmluvné vyhlásenie v zmluve, takáto úprava povinnosti by bola neurčitá, nakoľko zo samotného pojmu „spochybniť“ nevyplýva konkrétny spôsob konania, ktorý zakladá právo druhej zmluvnej strany na zaplatenie zmluvnej pokuty. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie zamietol žalobu aj čo do žalobkyňou uplatneného nároku na zaplatenie sumy 1 000 eur titulom zmluvnej pokuty. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 18. augusta 2025 sp. zn. 7Co/16/2025 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie a považoval jeho rozsudok za vecne správny a túto vecnú správnosť odôvodnil správnou aplikáciou a interpretáciou právnych noriem na základe správne a dostatočne zisteného skutkového stavu. Súhlasil so súdom prvej inštancie, že samotná žalobkyňa v podanej žalobe skonštatovala, že sporný rebrík, vydania ktorého sa domáha, bol zakúpený do domácnosti žalobkyne a žalovaného počas trvania ich manželstva a v tom čase strany sporu žili v spoločnej domácnosti v meste C. a nie v obci K.. Odvolací súd zdôraznil, že žalobkyňa pritom ničím hodnoverným nepreukázala a ani neobjasnila, akým spôsobom a kedy sa sporná hnutelná vec dostala do obce K. a teda zo strany žalobkyne tak nebolo ničím právne významným preukázané, aby rebrík tvoriaci predmet sporu užívala výlučne ako vlastníka pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti, a to počas obdobia najmenej troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti časti rozsudku odvolacieho súdu o vydanie hnutelnej veci podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil s poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Dovolateľka v zmysle § 420 písm. f) CSP namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu vzniklo na podklade nedostatočne a neúplne zisteného skutkového stavu, pri absencii riadnej reakcie na zásadné odvolacie námietky a bez toho, aby súdy oboch stupňov vyhodnotili všetky právne relevantné osti prípadu. Bola názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je formálne stručné a po obsahovej stránke nedáva odpovede na podstatné otázky, ktoré sa žalobkyňa domáhala vyriešiť a ktoré mali byť jadrom odvolacieho preskúmania. Zdôraznila, že hoci Civilný sporový poriadok vychádza z prejednávanej zásady a primárne kladie bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno na strany sporu, tieto zásady neznamenajú, že súd môže ignorovať jednoznačne prezentované skutkové tvrdenia a logické súvislosti vyplývajúce z obsahu spisu len preto, že nebol formálne navrhnutý konkrétny dôkaz v presnej procesnej formulácii. Namietala, že v konaní opakovane uvádzala, že jej sestra bola osobou, ktorá mala každodenný prístup k hospodárskej budove v K., spolu s ňou vykonávala práce v ovocnom sade, rebrík sama používala, všimla si jeho zmiznutie a bezprostredne po tom telefonicky kontaktovala najprv žalovaného a následne žalobkyňu. Tieto tvrdenia boli v konaní prítomné, boli konkrétne, opakované a jasne signalizovali, že ide o jedinou osobu schopnú z prvej ruky potvrdiť dlhodobé umiestnenie a užívanie sporného rebríka v nehnuteľnosti žalobkyne. Napriek tomu súd prvej inštancie výsluch tejto osoby nevykonával a odvolací súd tento deficit nijako nereflektoval, hoci žalobkyňa v odvolaní výslovne poukazovala na význam svedeckého potvrdenia týchto tvrdení. Dovolateľka preto nenamietala, že by súdy výslovne „odmietli“

navrhnutý dôkaz vedomá si, že výsluch sestry nebol v konaní zachytený ako formálny dôkazný návrh v procesnej podobe - avšak po skutkových tvrdeniach a pri zjavnej centrálnej dôležitosti tejto osoby pre preukázanie rozhodujúcej skutkovej okolnosti došlo k procesne relevantnému opomenutiu doplniť dokazovanie o výsluch kľúčovej svedkyne. Bola názoru, že súd nemohol bez ďalšieho žalobu zamietnuť pre neunesenie dôkazného bremena a zároveň úplne odignorovať možnosť doplniť skutkový stav prostredníctvom výsluchu osoby, o ktorej existencii a kľúčovom postavení vedel z opakovaných tvrdení žalobkyne. Výtýkala odvolaciemu súdu, že nevysvetlil, prečo priznanie žalovaného nepovažoval za podstatné, prečo rozpory v jeho výpovediach nehodnotil, ani prečo materiálne súvislosti medzi sčítanými skutočnosťami nepovažoval za relevantné a obmedzil sa na všeobecné konštatovanie, že sa so závermi okresného súdu stotožňuje a že rozhodnutie súdu prvej inštancie je preskúmateľné.

3.2. Za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte riešená označila otázku, „či pri aplikácii § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka pri hnutelnej veci, ktorá sa po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nachádza mimo pôvodnej spoločnej domácnosti v samostatnej nehnuteľnosti jedného z bývalých manželov, je súd povinný pri posudzovaní „užívania veci ako vlastníka“ prihliadať aj na reálne umiestnenie veci, charakter a spôsob jej funkčného využívania (napr. sezónne práce v sade) a na priznania protistrany o tom, kde sa vec nachádzala, alebo či je možné zamietnuť žalobu len s poukazom na to, že žalobca nepredložil formálne priame dôkazy o tri roky trvajúcim užívaní vecí“ a otázku, „či je všeobecný súd v sporovom konaní povinný za daných okolností venovať osobitnú pozornosť výsluchu jediného očitého svedka rozhodujúcej skutkovej okolnosti - v tomto prípade osoby, ktorá mala každodenný prístup k hospodárskej budove, v ktorej sa mala sporná hnutelná vec nachádzať, rebrík opakovane používala a zistila jeho zmiznutie - ak bez vykonania tohto dôkazu zostáva skutkový stav neúplný a nejasný, hoci prejednávacia zásada prenáša dôkaznú iniciatívu na strany sporu. Inými slovami, či možno za takéhoto stavu veci zamietnuť žalobu pre neunesenie dôkazného bremena, ak súd súčasne ponechal nevyužitý dôkazný potenciál kľúčovej svedkyne, o ktorej existencii a kľúčovom postavení vedel z opakovaných skutkových tvrdení žalobkyne, a teda vedome akceptoval neúplný skutkový stav ako podklad pre meritórne zamietnutie žaloby.“ Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žiaden rebrík žalobkyni nezobral, tento je od rozvodu stále u neho a nie ako tvrdí žalobkyňa, že od jeho nadobudnutia bol v K.. Rebrík bol kúpený na začiatku výstavby rodinného domu v C., bol určený na práce počas výstavby domu a potom bol používaný na práce okolo domu a nebol určený na práce v sade a ani nebol uskladnený v hospodárskej budove v K.. Po rozvode a po predaji rodinného domu bol rebrík uskladnený v pivnici bytového domu kde aktuálne býva. Rebrík a ďalšie náradie niekoľkokrát doviezol do K., keďže ho používal pri prácach okolo stromov o ktoré ho požiadala sestra žalobkyne p. M. C. a s jej súhlasom ho dočasne uskladnil v hospodárskej budove, aby som nemusel neustále prevážať. Po ukončení prác ho chcel zobrať späť. To jasne dokazuje, že nič žalobkyni neodňal ako so to snaží podsúvať vo svojom dovolaní. Upriamil pozornosť na to, že svedkyňa bola tesne pred pojednávaním na Okresnom súde v Bardejove v budove súdu, žalobkyňa ju však poslala preč a ani počas pojednávania nežiadala jej ďalšie vypočutie. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy

dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

8. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9.2. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Žalobkyňa v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, spočívajúce najmä v nevysporiadaní sa s jej odvolacími námietkami, resp. ich ignorovaní, či nesúhlasu s nimi a len prevzatí argumentácie súdu prvej inštancie bez riadneho odôvodnenia. Tiež poukazovala na nedostatky v dokazovaní, najmä napádala nesprávne hodnotenie dôkazov vedúce k nesprávnym skutkovým záverom a zásahu do jej ústavných práv.

11. K tomuto dovolaciemu dôvodu považuje dovolací súd za potrebné v prvom rade uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *García Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

11.1. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých

svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

11.3. Preto aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

12. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd k námietke nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda jeho nepreskúmateľnosti, môže len konštatovať, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu (aj rozsudku súdu prvej inštancie) dospel k záveru, že jeho odôvodnenie nevybočuje z limitov spravodlivého procesu, je dostatočné, logické a primerané. Odvolací súd svoje potvrdzujúce rozhodnutie odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné; teda rozhodnutie odôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu (§ 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP).

12.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie vrátane správnych skutkových a právnych záverov, na ktoré aj odkázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. Keďže odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil, treba jeho dôvody posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v potvrdzovanom rozsudku okresného

súdu, s ktorým vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV.ÚS 350/09); rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

12.2. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobkyne (dovolateľky), zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne vysvetlil, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne v jeho závere, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu skutočností svedčiacich jej vlastníckemu právu k rebríku, ktorého vydania sa domáhala. K čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami, týkajúcimi sa údajných nesprávnych skutkových zistení a porušenia práva na spravodlivý proces, akcentujúc pritom, že takmer všetky odvolacie námietky žalobkyne sú zhodné s jej tvrdeniami v prvoinštančnom konaní, s ktorými sa súd prvej inštancie dostatočným spôsobom vysporiadal v odôvodnení rozsudku. Podľa názoru dovolacieho súdu z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 31. až 44. rozsudku odvolacieho súdu) s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie (body 49. až 56. rozsudku okresného súdu) v kompletizujúcej jednote, nevyplyva nepreskúmateľnosť, ani nepresvedčivosť, ani absencia o podstatných skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu preto nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky. V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu. Iba skutočnosť, že dovolateľka so závermi odvolacieho súdu nie je spokojná a spochybňuje ich, nemá za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

13. Konkrétne, pokiaľ žalobkyňa namietala nedostatočné odôvodnenie odvolacím súdom spočívajúce v prevzatí argumentácie súdu prvej inštancie bez náležitého zdôvodnenia, ako aj ignorovaní jej odvolacích námietok, dovolací súd opakovane pripomína, že ustanovenie § 387 ods. 2 CSP umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Ak však odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, pričom spätosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe obsahuje aj odôvodnenie súdu prvej inštancie, preberá odvolací súd zároveň zodpovednosť aj za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie, vrátane toho, či v prípadnom dovolacom konaní obstoí ako ním potvrdené rozhodnutie aj s doplnenými dôvodmi. Dopĺňanie ďalších dôvodov k argumentácii súdu prvej inštancie nie je pravidlom, ale skôr výnimkou; môže byť dokonca nemožné, ak súd prvej inštancie sa sám objektívne vysporiadal so všetkými relevantnými argumentami všetkých sporových strán, čo napokon v danom spore odvolací súd aj konštatoval, že všetky odvolacie námietky žalobkyne sú zhodné s jej tvrdeniami v prvoinštančnom konaní, s ktorými sa súd prvej inštancie dostatočným spôsobom vysporiadal v odôvodnení rozsudku.

14. Zároveň nemožno nespomenúť, že z práva na spravodlivé súdne konanie síce vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254 - B, str. 49, § 30). Inak povedané aj judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

15. Odvolací súd v namietanom smere poukázal, že pri preskúmaní odvolania žalobkyne sa stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie a uviedol, že nie je nutné opakovať alebo dopĺňať skutkové a právne závery okresného súdu, pokiaľ sú už primerane objasnené a tvoria jednotný právny celok rozhodnutí prvej a druhej inštancie (body 31., 36. - 37. odôvodnenia odvolacieho súdu). Odvolací súd zároveň preskúmal všetky relevantné odvolacie námietky žalobkyne, vrátane tvrdení o nedostatočnom prejednaní dôkazov a argumentov súvisiacich s užívaním hnutelnej veci a nárokmi žalobkyne (body 43. odôvodnenia). Zistil, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu, dospel k záverom podloženým vykonanými dôkazmi a správne aplikoval príslušné právne predpisy (bod 31. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Odvolací súd pripomenul, že právo na spravodlivý proces neznamena povinnosť súdu stotožniť sa s právnymi názormi účastníka konania ani navrhovaným hodnotením dôkazov, ale vyžaduje len, aby boli skutkové a právne závery odôvodnené a nezjavne svojvoľné alebo chybné (body 33. - 42. odôvodnenia). Ako už bolo vyššie naznačené odvolací súd tým prevzal zodpovednosť za kvalitu argumentácie okresného súdu, vrátane rozhodnutia o relevancii predložených dôkazov a námietok žalobkyne. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa zaoberal rozhodujúcou argumentáciou žalobkyne, túto vyhodnotil a vysvetlil, prečo ju nepovažoval za dôvodnú, pričom jeho závery nemožno ani v tomto smere považovať za nedostatočne odôvodnené, či arbitrárne (svojvoľné).

16. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd v napadnutom rozhodnutí z hľadiska formálnej štruktúry zrozumiteľne a presvedčivo vysvetľuje dôvody, na podklade ktorých dospel k prijatému záveru o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správneho stotožniac sa s jeho dôvodmi. Skutočnosť, že žalobkyňa sa s názorom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o nedostatočnom odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

17. Dovolací súd pre úplnosť zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá (bližšie pozri R 24/2017 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

18. Pokiaľ dovolateľka ďalej namietala, že súd prvej inštancie nesprávne vykonal a vyhodnotil dokazovanie týkajúce sa nevykonania výsluchu svedkyne - sestry žalobkyne, dovolací súd uvádza, že ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít niekoľkokrát judikovala, že civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňu nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednávanej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov poniesie aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 24/2019 z 09. júna 2020). Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že samotná žalobkyňa výsluch svedkyne nenavrhol a nebolo povinnosťou súdu prvej inštancie tento dôkaz vykonať bez návrhu, tak ako sa to dovolateľka snaží predostrieť v podanom dovolaní. Podľa názoru dovolacieho súdu vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje skutkové i právne závery prijaté súdmi nižšej inštancie. V súdnom spore dovolací súd nezistil v postupe súdov pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho vyhodnotenia predstavujúce porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces. Z odôvodnení rozhodnutí odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa dovolacieho súdu sa ustálené skutkové závery nejavia ako svojvoľné. Fakt, že dovolateľka sa nestotožňuje so spôsobom vykonania a vyhodnotenia dôkazov a skutkových okolností, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí

právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

18.1. Pokiaľ sudy nižšej inštancie opierali svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalobkyne, nešlo o postup vylučujúci alebo znemožňujúci realizáciu procesných práv. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany (žalobkyne), resp. strán sporu. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Jeho úlohou nie je prehodnocovať skutkový stav, ale kontrolovať postup súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly môže posúdiť, či konanie nebolo postihnuté závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), alebo či prijaté skutkové závery neboli svojvoľné či v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). V tomto prípade však dovolanie na takýchto argumentoch nestálo a súd ex officio takéto vady nemôže zisťovať.

18.2. V tejto súvislosti dovolací súd ešte pripomína už dávnejšiu judikatúru najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), na ktorú nadviazala ďalšia jeho rozhodovacia prax (pozri rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023), ktorá nepovažovala prípadnú neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Aj aktuálne platí, že nie je dôvodom zakladajúcim zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

18.3. Odvolací súd sa s predmetnou námietkou žalobkyne dostatočne vysporiadal tak, že konštatoval, že „samotná žalobkyňa v podanej žalobe skonštatovala, že sporný rebrík, vydania ktorého sa domáha, bol zakúpený do domácnosti žalobkyne a žalovaného počas trvania ich manželstva. V tom čase strany sporu žili v spoločnej domácnosti v meste C. a nie v obci K.. Žalobkyňa pritom ničím hodnoverným nepreukázala a ani neobjasnila, akým spôsobom a kedy sa sporná hnutelná vec dostala do obce K.. Zo strany žalobkyne tak nebolo ničím právne významným preukázané, aby rebrík tvoriaci predmet sporu užívala výlučne ako vlastníka pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti, a to počas obdobia najmenej troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov“(pozri bod 43. odôvodnenia odvolacieho súdu).

19. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znamenali porušenie práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu vrátane rozsudku odvolacieho súdu nevyplývajú, preto prípustnosť (a ani dôvodnosť) dovolania v tejto časti nie je daná a dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

20. V ďalšom žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom za otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli riešené označila otázky, „či pri aplikácii § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka pri hnutelnej veci, ktorá sa po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nachádza mimo pôvodnej spoločnej domácnosti v samostatnej nehnuteľnosti jedného z bývalých manželov, je súd povinný pri posudzovaní „užívania veci ako vlastníka“ prihliadať aj na reálne umiestnenie veci, charakter a spôsob jej funkčného využívania (napr. sezónne práce v sade) a na priznania protistrany o tom, kde sa vec nachádzala, alebo či je možné zamietnuť žalobu len s poukazom na to, že žalobca nepredložil formálne priame dôkazy o tri roky trvajúcim užívaní veci“ a „či je všeobecný súd v sporovom konaní povinný za daných okolností venovať osobitnú pozornosť výsluchu jediného očitého svedka rozhodujúcej skutkovej okolnosti - v tomto prípade osoby, ktorá mala každodenný prístup k hospodárskej budove, v ktorej sa mala sporná hnutelná vec nachádzať, rebrík opakovane používala a zistila jeho zmiznutie - ak bez vykonania tohto dôkazu zostáva skutkový stav

neúplný a nejasný, hoci prejednávacia zásada prenáša dôkaznú iniciatívu na strany sporu. Inými slovami, či možno za takéhoto stavu veci zamietnuť žalobu pre neunesenie dôkazného bremena, ak súd súčasne ponechal nevyužitý dôkazný potenciál kľúčovej svedkyne, o ktorej existencii a kľúčovom postavení vedel z opakovaných skutkových tvrdení žalobkyne, a teda vedome akceptoval neúplný skutkový stav ako podklad pre meritórne zamietnutie žaloby.“.

21. Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala vydania hnuiteľnej veci a zaplata sumy 1.000 eur a žalobu odôvodnila tým, že manželstvo sporových strán bolo rozsudkom Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 4P/8/2015 rozvedené, pričom počas trvania manželstva bol do domácnosti zakúpený hliníkový výsuvný rebrík, ktorého hodnotu žalobkyňa ocenila sumou 150 eur. Po rozvoze manželstva strany uzatvorili 21. marca 2016 Čiastkovú dohodu o vypořádání BSM, na základe ktorej si hnuiteľné veci rozdelili podľa dohody s tým, že predmetný rebrík sa nachádzal v hospodárskej budove v obci K., ktorá sa nachádza na parcele č. XXX/X a je vo výlučnom vlastníctve žalobkyne. Žalovaný napriek vedomosti, že predmetná hospodárska budova ako aj predmetný pozemok č. XXX/X je vo výlučnom vlastníctve žalobkyne, sa svojvoľne dostal do hospodárskej budovy, odkiaľ predmetný rebrík odcudzil 24. júna 2023. Žalovaný uvedené skutkové tvrdenia žalobkyne účinne poprel, keď uviedol, že predmetný rebrík bol nadobudnutý do domácnosti sporových strán (tak ako to uviedla sama žalobkyňa v podanej žalobe) a nie na jeho užívanie v sade v obci K., pričom z výpovede žalovaného vyplynulo ako uvedený rebrík užíval a tiež to, kde sa mal po zániku bezpodielového spoluvlastníctva so žalobkyňou sporný rebrík nachádzať. Súd prvej inštancie vyvodil záver, že žalobkyňa napriek tomu, že žalovaný jej tvrdenia ohľadom užívania výsuvného hliníkového rebríka účinne poprel, nepredložila súdu žiadne dôkazy, ktorými by podporila svoje tvrdenie o tom, že rebrík po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov užívala výlučne ako vlastníka pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti a to počas obdobia najmenej troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čím by bolo preukázané, že jej svedčí vlastnícke právo k uvedenej hnuiteľnej veci v zmysle § 149 ods. 4 OZ. Žalobkyňa proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie, v ktorom namietala nesprávne vyhodnotenie skutkového stavu a z toho vyplývajúce nesprávne právne posúdenie sporu, avšak otázky „či pri aplikácii § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka pri hnuiteľnej veci, ktorá sa po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nachádza mimo pôvodnej spoločnej domácnosti v samostatnej nehnuteľnosti jedného z bývalých manželov, je súd povinný pri posudzovaní „užívania veci ako vlastníka“ prihliadať aj na reálne umiestnenie veci, charakter a spôsob jej funkčného využívania (napr. sezónne práce v sade) a na priznania protistrany o tom, kde sa vec nachádzala, alebo či je možné zamietnuť žalobu len s poukazom na to, že žalobca nepredložil formálne priame dôkazy o tri roky trvajúcim užívaní veci“ a „či je všeobecný súd v sporovom konaní povinný za daných okolností venovať osobitnú pozornosť výsluchu jediného očitého svedka rozhodujúcej skutkovej okolnosti - v tomto prípade osoby, ktorá mala každodenný prístup k hospodárskej budove, v ktorej sa mala sporná hnuiteľná vec nachádzať, rebrík opakovane používala a zistila jeho zmiznutie - ak bez vykonania tohto dôkazu zostáva skutkový stav neúplný a nejasný, hoci prejednávacia zásada prenáša dôkaznú iniciatívu na strany sporu. Inými slovami, či možno za takéhoto stavu veci zamietnuť žalobu pre neunesenie dôkazného bremena, ak súd súčasne ponechal nevyužitý dôkazný potenciál kľúčovej svedkyne, o ktorej existencii a kľúčovom postavení vedel z opakovaných skutkových tvrdení žalobkyne, a teda vedome akceptoval neúplný skutkový stav ako podklad pre meritórne zamietnutie žaloby.“ v odvolaní nenastolila. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že žalobkyňa v podanom odvolaní argumentovala iba tým, že rebrík bol v jej vlastníctve v jej hospodárskej budove v obci K. a ak ho po rozdelení majetku žalovaný zobral na nejaké práce na R. ulici alebo na práce u svojej sestry tak to urobil bez jej vedomia a súhlasu. Je preto bez akýchkoľvek pochybností, že i samotná žalobkyňa v podanom odvolaní iba namietala, že rebrík mala vo svojom výlučnom vlastníctve a užívaní a žalovaný vo svojej výpovedi klamal. K záveru súdu, že nepredložila formálne priame dôkazy o tri roky trvajúcim užívaní vecí v odvolaní neargumentovala. Čo sa týka druhej nastolenej otázky, túto v podanom odvolaní neuplatnila vôbec, dokonca sama v podanom odvolaní skonštatovala, že sestra vypovedala na policii a Okresnom úrade a nebolo by pre jej zdravotný stav vhodné ju zaťažovať a volať ju ešte raz kvôli výpovedi na súd. Dovolací súd, ktorý bol v zmysle § 380 CSP viazaný odvolacími dôvodmi, preto nemal možnosť zaoberať sa touto žalobkyňou vytýkanou nesprávnosťou a teda ani dôvod v odôvodnení svojho rozhodnutia zaujať k tejto skutočnosti svoje stanovisko.

22. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

23. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne.

24. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Avšak nemôže tomu byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietat konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania; v takom prípade strana sporu mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k existujúcej judikatúre najvyššieho súdu. V tomto prípade odvolací súd neposudzoval procesný postup súdu prvej inštancie pre jeho nenamietanie žalobcom, preto sa jeho opätovného preskúmania nemôže úspešne domáhať v dovolacom konaní.

25. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejme), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

26. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom žalobca uvedenú námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnil v odvolacom konaní - hoci mu bola známa (viď jeho žaloba) - v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

27. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

28. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom

argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

29. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

30. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.